

55. Perjantaina 8 päivänä toukokuuta 1992

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Vaalit:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit 1654

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi osakeyhtiölain muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 11
Talousvaliokunnan mietintö n:o 18

3) Ehdotus laiksi tuotevastuuseen sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yleissopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys n:o 22
Talousvaliokunnan mietintö n:o 19

Esitellään:

4) Hallituksen esitys n:o 45 Viron kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

5) Hallituksen esitys n:o 46 Viron kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

6) Hallituksen esitys n:o 47 Latvian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

S.

7) Hallituksen esitys n:o 49 laeiksi verotuslain, sairausvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläkelain 4 §:n muuttamisesta

S. 8) Hallituksen esitys n:o 50 kiinteistöveroiksi sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi

9) Hallituksen esitys n:o 54 ympäristöterveydenhuollon, terveyskasvatuksen ja tartuntatautien vastustamistyön keskuhallinnon uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

10) Asetus 16 päivältä huhtikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia ja Kuwaitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta (A 5)

11) Asetus 16 päivältä huhtikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Libyaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä (A 6)

12) Valtioneuvoston päätös 15 päivältä huhtikuuta 1992 sokerin tuontimaksun väliaikaisesta muuttamisesta (VNP 1)

Pöydällepanoa varten esitellään:

13) Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksestä siviilipalveluslain muuttamisesta (HE 31)

14) Talousvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksestä laiksi Kera Oy-nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (HE 40)

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimienhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat U. Anttila, Astala, Dromberg, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Hautala, Hiltunen, Hurskainen, Juhantalo, Järvilahti, Jätteenmäki, Korkea-osa, Koski, Laakso, Lahtinen, M. Laukkanen, Liikkanen, Louvo, Luukkainen, Malm, Metsämäki, Morri, Mäki-Hakola, O. Ojala, S. Pietikäinen, Ranta, Rauramo, O. Rehn, T. Roos, Ryytänen, Särkijärvi, Tenhiälä, Tiuri, Tuomioja, Turunen, Uosukainen, Vähäkangas ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Tuomioja, virkatehtävien vuoksi edustajat U. Anttila, Hiltunen, Hurskainen, Jätteenmäki, Louvo, Metsämäki, O. Ojala, S. Pietikäinen, Ranta, Uosukainen ja Väyrynen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Gustafsson, Järvilahti, Korkea-osa, Koski, M. Laukkanen ja Turunen.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime huhtikuun 30 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 48, 51—53 ja 55, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 81, 87—89, 91—93, 98, 99, 102 ja 105. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on erikoisvaliokuntien täydennysvaalit.

Kun valtiovarainvaliokunnan ja talousvaliokunnan täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittaviksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimieliset ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan jäseneksi ed. Ryytänen; ja

talousvaliokuntaan varajäseneksi ed. Kuuskoski.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi osakeyhtiölain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 11
Talousvaliokunnan mietintö n:o 18

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 4 luvun 2, 4 ja 10 § sekä luvun otsikko, 5 luvun 3 § ja luvun otsikko sekä 11 luvun 9 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi tuotevastuuseen sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yleissopimuksen soveltamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 22
Talousvaliokunnan mietintö n:o 19

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan:

4) Hallituksen esitys n:o 45 Viron kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

5) Hallituksen esitys n:o 46 Viron kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

6) Hallituksen esitys n:o 47 Latvian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

valtiovarainvaliokuntaan:

7) Hallituksen esitys n:o 49 laeiksi verotuslain, sairausvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläkelain 4 §:n muuttamisesta

8) Hallituksen esitys n:o 50 kiinteistöverolaiksi sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Hallituksen esitys kiinteistöverolaiksi noudattelee suurin piirtein samoja suuntaviivoja kuin viime eduskunnan aikana Holkerin hallituksen esitys, jota ei eduskunnalle annettu. SMP:n eduskuntaryhmä asettui vastustamaan hallituspuolueena silloin tuota esitystä ja asetti siitä luopumisen ehdoksi sille, että olimme tukemassa maapaket-

tia, joka sittemmin ei kuitenkaan onneksi johtanut tulokseen.

On todettava, että kiinteistöveroa koskeva lakiehdotus ei sellaisenaan ole täysin mätä, koska se eräissä tapauksissa selkeyttää verotusta. Mutta sillä on se huono puoli, että nimenomaan vähäosaisen kansan osalta se lisää verorasitusta entisestään. Tämä on tälläkin hetkellä liian korkealla tasolla ja liian rasittava vähäosaisille ihmisille.

Herra puhemies! On tärkeätä, että lakiehdotus, josta on paljon puhuttu, saa jo esittelyssä tarpeellisen huomion ja voimme täällä siihen paneutua. Toivon mukaan valtiovarainministeri voi silloin esitellä lain. Tästä syystä, herra puhemies, ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistaina pidettävään täysistuntoon.

P u h e m i e s : Kun asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, asia on jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta:

Ed. A p u k k a : Herra puhemies! Ehdotan, että asia pannaan pöydälle seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Tämä on sama kuin ed. Aittoniemen ehdotus.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aittoniemi ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Aittoniemen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys n:o 54 ympäristöterveydenhuollon, terveyskasvatuksen ja tartuntatautien vastustamistyön keskushallinnon uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

10) Asetus 16 päivältä huhtikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia ja Kuwaitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta (A 5)

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Stenius - Kaukonen : Herra puhemies! Tässä on kysymys YK:n turvallisuusneuvoston Irakia ja Kuwaitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta. Sen 2 §:ssä todetaan, että hyödykkeiden ja tuotteiden myyntiä koskevat säännökset eivät koske pelkästään lääkintätarkoitukseen aiottuja toimituksia eivätkä elintarviketoimituksia tai toimituksia siviiliväestön välttämättömiin tarpeisiin taikka maksuja toimistusten suorittamiseksi.

Siviiliväestön asema on erittäin tärkeä turvata, ja on hyvä, että ensi viikolla lähtee myös Irakin kurdialueille tutustumaan kansalaisjärjestöjen ja eduskunnan ihmisoikeusryhmän valtuuskunta, joka voi paikan päällä tutustua tilanteeseen erityisesti kurdialueella, jolla tilanne on ollut vaikea niin Irakin kuin myös Turkin puolella.

Mutta Irakin eteläosassa tilanne on ollut myös vaikea siviiliväestön kannalta, ja myös tämän asian selvittämistä on esitetty. Toki valtuuskuntia on siellä käynyt, esimerkiksi Lääkärin Sosiaalinen Vastuu toi jonkin aikaa sitten kansanedustajien tietoon huolensa siviiliväestön asemasta.

Tässä yhteydessä haluan korostaa nimenomaan siviiliväestön aseman turvaamista, ja saman asian haluaisin ottaa esille myös tässä yhteydessä koskien seuraavaa asiaa, joka koskee Libyaa, sillä jos katsotaan kokonaisuudessaan YK:n päätöksiä, kukaan ei varmasti hyväksy terroritekoja eikä sitä lentokoneturmaa, joka selvästi terroritekona toteutettiin. Mutta onko tämä YK:n turvallisuusneuvoston päätös ollut kuitenkaan mittaluokassaan oikea, siitä herää kysymys. Tässäkin asiassa molempien haluna korostaa nimenomaan sitä, että meidän täytyy kantaa huolta siviiliväestön asemasta ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

11) Asetus 16 päivältä huhtikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Libyaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä (A 6)

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Zyskowitz : Herra puhemies! Edellisen asian yhteydessä ed. Stenius-Kaukonen kiinnitti huomiota tähän asiaan hänelle mielestäni hyvin tyypillisellä tavalla. Olen jo aikaisemmin todennut, että silloin kun puhutaan sisäpolitiikasta ja sosiaalisista kysymyksistä, ed. Stenius-Kaukonen usein puhuu asiaa. Mutta silloin kun puhutaan kansainvälisistä kysymyksistä, minusta tuntuu, että ed. Stenius-Kaukonen perinteisesti on aina vääryyden puolella oikeutta vastaan milloin milläkin perusteella.

Esimerkiksi nyt kun on esillä Libyaa koskeva YK:n turvallisuusneuvoston päätös, niin eikös ed. Stenius-Kaukosella ollut aihetta epäillä, että on varmasti nyt jollain tavoin suhteeton tai perusteeton tämä YK:n turvallisuusneuvoston päätös? Kun ed. Stenius-Kaukonen on tai sanoo olevansa huolissaan siviiliväestön asemasta ja ihmisoikeuksista, niin mikä enemmän uhkaa tavallisten kansalaisten, siviilien, asemaa ja heidän ihmisoikeuksiaan kuin juuri sen kaltainen kansainvälinen terrorismi, jota esimerkiksi Libya osaltaan on ollut harjoittamassa ja sponsoimassa eri tavoin?

Muistan, että kun täällä käsiteltiin aikanaan ennen Persianlahden sotaa Irakin miehitystä Kuwaitissa ja YK:n reagointia siihen, niin silloinkin ed. Stenius-Kaukosella oli tietysti aihetta olla hyvin kriittinen siihen nähden, että Irak väkisin ajettaisiin Kuwaitista pois, vaikka se totta kai Kuwaitin kansan ja nimenomaan Kuwaitin siviilien kannalta oli ainoa perusteltu ratkaisu.

Toivoisin, että ed. Stenius-Kaukonen, jonka maailmankuva, ymmärrän hyvin, nimenomaan kansainvälisissä kysymyksissä on monella tavalla joutunut koetteille, yrittäisi näissäkin asioissa asennoitua uudella tavalla eikä aina olisi eri verukkein puolustamassa mitä kummallisimpia diktaattoreita ympäri maailmaa.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Ed. Zyskowitz toisti täällä aikaisemminkin useassa eri yhteydessä pitämänsä puheenvuoron. Tällä kertaa hän ei sanonut aivan suoraan, että kun puhun kansainvälisistä kysymyksistä, niin olen aina ehdottomasti kaikilta osin väärässä. Hän hieman oli lieventänyt tätä kantaa.

Kun hän toteaa, että sosiaalipoliitikasta jopa hänen mielestään puhun yleensä asiaa, niin haluaisin liittää nämä asiat yhteen. Kysymyksessä on nimenomaan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten etujen puolustaminen, ja sitä pyrin tekemään niin täällä Suomessa kuin myös koko maailman mittakaavassa. Se on peruslähtökohhta. Sen vuoksi en ole hyväksynyt diktatuuria enkä terrorismia, niin kuin äskenkin selvästi totesin Libyan osalta. Olen vain esittänyt, että asioihin voidaan löytää toisenlaisetkin ratkaisut. Nimenomaan kun toisenlaista ratkaisua haetaan, sen perusteena on se, että ne ihmiset eivät joutuisi eniten kärsimään, jotka vähiten ovat sen ongelman syntymiseen voineet vaikuttaa. Tämä sama peruste oli myös pohjana äskeiselle puheenvuorolleni.

Ed. Laine: Herra puhemies! Haluaisin ensin todeta, että ed. Zyskowitz ei luonnehtinut ed. Stenius-Kaukosen aikaisempia puheenvuoroja sellaisina kuin ne on pidetty koskien mm. tunnettua YK:n kannanottoa Irak — Kuwait-selkkaukseen. En lähde yksityiskohtaisesti erittelemään, mutta halusin sen vain todeta pöytäkirjoihin. Samalla totean, että olen menettänyt täydellisesti luottamukseni ed. Zyskowitzin oikeudentuntoon ja oikeudenmukaisuuteen eräiden tämän salin ulkopuolella mm. perustuslakivaliokunnassa käytettyjen puheenvuorojen johdosta.

Ed. Helle: Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on syytä myös muistuttaa siitä, että molemmat asiat, päiväjärjestyksen edellisen ja tämän kohdan asia, ovat ns. ulkopoliittisia asioita ja meidän nykyisen valtiosääntömme mukaan kuuluvat miltei totaalisesti vain ja ainoastaan presidentin käsittelyyn. Eräs ongelma näissä asioissa on juuri eduskunnan rooli ulkopoliittikan muotoilussa. Mielestäni on aika ongelmallista, mikäli eduskunnan ulkoasiainvaliokunta ei esimerkiksi ole saanut etukäteen tietoa, kun YK:ssa käsiteltiin Libyan tapausta, vaan nyt tavallaan jälkikäteen vasta joudumme ja pääsemme pohtimaan näitä asioita.

Mielestäni eduskunnan ja hallituksen suhteita tulisi todella kääntää enemmän siihen suuntaan, että hallituksen taholta aktiivisesti tuodaan ulkoasiainvaliokunnalle ja tarvittaessa koko eduskunnalle informaatiota käsiteltävinä olevista asioista niin YK:ssa kuin yleensäkin kansainvälisellä foorumilla, jolloin eduskunta voi ilmaista oman tahtonsa näitten asioiden käsittelystä jo päätöksentekohetkellä eikä vasta kontrolloida jälkepäin tapahtuneita asioita.

Ed. Aittomies: Herra puhemies! Oikeastaan aion luopua tästä puheenvuorosta, tämä tulee saman ympyrän kiertämiseksi. Mutta haluan yhtyä kyllä ed. Zyskowitzin näkemyksiin siltä osin, kun hän hyvin voimakkaasti puolusteli näiden pakotteiden oikeutusta. Toisaalta ed. Stenius-Kaukonen ulkopoliittisia kysymyksiä koskien kieltämättä on Plo:n yhteydessä lausunut näkemyksiä, vaikka sillä hetkellä on suhtauduttu niihin kriittisesti, joita voisi puoltaakin.

Näissä asioissa, joissa on kysymys terrorismin suojelemisesta ja siitä, että taivaalta pudotetaan turvattomia ihmisiä alas räjäyttämällä kone, ei minun käsitykseni mukaan millään poliittisella suuntauksella pitäisi olla minkäänlaista vastustusta pakotteisiin tällaisia kansakuntien johtajia vastaan. He ovat kansan valtuutuksella; Libyasakin saavat kyllä Gaddafin pois vallasta, jos halutaan. Että heitä lähdetään tukemaan samalla tavalla kuin Irakin kysymyksessä! Minun mielestäni asia on täysin selvä eikä sillä ole mitään tekemistä sosiaalipoliittisten kysymysten kanssa. Kysymyksessä on se, hyväksymmekö me kansainvälisen terrorismin, joka eräänä päivänä saattaa iskeä meidän omaan nilkkaamme. Iskee omaan nilkkaan tai ei, niin kansainvälisesti ajatellen näissä kysymyksissä tulee olla solidaarisia.

Ed. Zyskowitz: Arvoisa herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen puhui kauniisti nimenomaan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tukemisesta, mutta jos puhutaan juuri näistä kansainvälisistä kysymyksistä, joista olemme täällä salissa aikaisemminkin keskustelleet, niin en kyllä ymmärrä, miten tällaisten omia kansojaan sortavien ja naapurimaitaan tai koko kansainvälistä vapautta uhkaavien diktaattorien, jos ei nyt tukeminen, niin ainakin ymmärtäminen — jota mielestäni ed. Stenius-Kaukonen puheenvuoroissaan aika usein edustaa — auttaa näiden maiden kansalaisia, niitä heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Kyllä henkilökohtaisesti näen, että näiden maiden, jotka joutuvat tällaisista

suorastaan despoottisista hallitsijoista kärsimään, kansojen etu olisi se, että ne pääsisivät mahdollisimman nopeasti eroon näistä hallitsijoistaan.

Kun ed. Stenius-Kaukonen yleensä juuri kun puhutaan Irakin tai Libyan vastaisista pakotteista, aina painottaa näitä toisenlaisia ratkaisuja, niin mitkä olisivat olleet ne toisenlaiset ratkaisut, ed. Stenius-Kaukonen, joilla Irakin valloittajajoukot esimerkiksi olisi Kuwaitista tänä päivänä jo ajettu pois ja Kuwaitin kansa olisi saanut takaisin vapautensa ja itsenäisyytensä? Mikä olisi ollut se ed. Stenius-Kaukonen ratkaisu, jolla Saddam Hussein olisi saatu vetäytymään? En usko, että sellaista ratkaisua on olemassakaan.

Mitä ed. Aittoniemen puheenvuoroon tulee, niin valitettavasti ei ole niin, että näiden maiden kansoilla, jotka näistä diktaattoreista kärsivät, on mahdollisuus helposti päästä hallitsijoistaan eroon. Kuten Itä-Saksan ja monien muiden maiden kokemukset nyt jälkeinpäin osoittavat, monissa näissä maissa on sellainen koneisto, Irakissa ja muualla, sellainen salaisen poliisin terrori ja muut keinot, joilla pienikin vähemmistö, vaikka se ei nauttisi kansan enemmistön luottamusta, pystyy pitämään vallan käsissään.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Turha on ed. Zyskoviczin kanssa väitellä, kun hänellä on sama nauha päällä ollut jo monta vuotta. Mutta toteaisin vain sen, että nyt kun on Irakin sodan tuhoja tutkittu, niin en ainoastaan minä ole ollut sitä mieltä, että tuhot olivat hirvittävät ja kohtuuttomat siihen nähden, mihin pyrittiin, elikkä Irakin vetäytymiseen Kuwaitista. On katsottu, että olisi varmasti löytynyt keinoja, joilla se olisi voitu tehdä toisella tavalla, vähemmällä tuhoilla ja nimenomaan vähemmällä tuhoilla tavallisen kansalaisen kannalta. Ne keinot ovat hyvin yksinkertaisia: Ne ovat neuvottelut ja taloudelliset pakotteet, joiden olisi annettu vaikuttaa pidemmän aikaa.

Minä en ole todellakaan yksin tässä eikä tähän tarvitse hakea samanmielisiä pelkästään Suomen rajojen sisältä. Niitä löytyy Yhdysvalloistakin ja varsin korkealta tasolta, jotka ovat seuranneet tilannetta, mihinkä loppujen lopuksi tämä sota johti, mikälaisiin tuhoihin ja nimenomaan tavallisen, koko tilanteeseen täysin syyttömän kansan kannalta. Minä puolustan nimenomaan tavallista pientä heikkoa ihmistä ja yritän ajatella näitä asioita heidän kannaltaan, miten he vähemmän joutuisivat kärsimään diktaattorien ja terroristien vallasta. Missään puheenvuo-

rossani tänään tai aikaisemmin en ole puolustanut diktaattoreja enkä terroristeja. Te täysin vääristelette minun puheenvuoroni.

Ed. Donner: Arvoisa puhemies! Olisi ehkä tässä asiassa nyt syytä hieman pysyä asiassa, sillä jos keskustelua tällä tavalla laajennetaan Kuwaitin taisteluihin, niin voidaan myös ruveta keskustelemaan siitä, olisiko talvisota voitu välttää, tai muista asioista, jotka liittyvät maailmanpolitiikkaan. Toivoisin, että arvoisat kollegat pysyisivät tässä asiakohdassa.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen ei ollut varmaankaan seurannut kovinkaan tiiviisti kansainvälistä keskustelua. Yhdysvaltain presidentti Bushia syytettiin nimenomaan siitä, että hän ei antanut YK-joukkojen edetä taistelussa Irakin diktaattoria vastaan riittävän pitkälle, niin että Irak olisi voitu vapauttaa tästä hirvittävästä diktaattoristaan Saddam Husseinista. Kansainvälinen mielipide on hyvin pitkälti vaatinut sitä, että tuolloin olisi pitänyt edetä pitemmälle, jotta Irakin kansa olisi todella vapautunut ja voitu vapauttaa oman diktaattorinsa alaisuudesta.

On myös todettu, kun sodan tuhoja on arvioitu, että ne aset, joita sodassa käytettiin, olivat inhimillisempiä siinä suhteessa tähänastisen sodankäynnin historiassa, että ne todella osuivat hyvin tehokkaasti niihin maaleihin, mihin ne oli kohdistettu, eivätkä suinkaan siviilikohteisiin. Tällä tavalla kyettiin välttämään tarpeettomia uhreja.

Herra puhemies! Lopuksi vain haluan todeta, että ed. Stenius-Kaukonen on kyllä jossain suhteessa johdonmukainen, vaikka hän jossakin suhteessa takkia kääntää. Aikoinaan hän kannusti ja tuki kommunistisia diktaattoreita, nyt hän tukee arabidiktaattoreita.

Ed. Zyskovicz: Arvoisa puhemies! Ehkä jo keskustelun kääntyessä loppupuolelle totean ed. Stenius-Kaukonen puheenvuoron johdosta, että varmasti tuhot olivat hirvittävät ja kohtuuttomat Persianlahden sodassa. Näin varmasti on jokaisessa sodassa. Mutta, ed. Stenius-Kaukonen, se sota alkoi siitä, kun Saddam Husseinin joukot miehittivät Kuwaitin. Se sota alkoi siitä, kun Irak häikäilemättömästi miehitti Kuwaitin, ja tämä oli lähtökohta koko Persianlahden kriisille ja koko Persianlahden sodalle. Siinä eivät olisi paljon ymmärtäminen, neuvottelut ja talouspakotteet auttaneet Saddam Husseinin aja-

miseksi sieltä pois. Siellä edelleenkin neuvoteltai-
siin ja neuvoteltaisiin seuraavat kymmenet vuo-
det ja turhaan neuvoteltaisiin, jos tätä ed. Steni-
us-Kaukosen suosittelemaa tietä olisi toteutettu.

Muistan, kun Arabikansojen Ystävyyssseuran
valtuuskunta oli tapaamassa Irakin edustajia
Persianlahden sodan alla. Muistaakseni ed. Ste-
nius-Kaukonenkin oli mukana tuossa valtuus-
kunnassa. Kun palasitte Suomeen, niin on elä-
västi jäänyt mieleeni eräs, taisi olla ed. Paakkisen
antama, televisiolausunto, jossa hän kertoi aina-
kin siitä tullessa vakuuttuneeksi, että Saddam
Husein haluaa rauhaa. Se oli varmasti onnistu-
nut ja hyvin tarkka havainto siitä matkasta.

Mitä tulee ed. Stenius-Kaukosen siihen pu-
heenvuoroon, että hän ei ole tässä keskustelussa
eikä aikaisemmin puolustanut diktaattoreita,
niin, ed. Stenius-Kaukonen, kai me nyt kaikki
tänä päivänä tiedämme, että te kiivaasti täällä
eduskunnassa ja koko poliittisessa toiminnas-
sanne aikaisemmin puolustitte niitä kommunisti-
sia diktaattoreita, jotka Euroopassa hallitsivat.
Ei kai tässä suhteessa ole enää mitään syytä
tällaista mennä kiistämään.

Ed. Andersson: Herra puhemies! Tässä
on nyt kovin tämmöistä haukkamaista puhetta.
En usko, että kukaan on kiistänyt sitä, ettei
Saddam Hussein olisi hyökännyt Kuwaitiin. Sil-
loinhan YK:n turvallisuusneuvosto kokoontui ja
päätti talouspakotteista. Mutta kun ed. Sasi
puhui inhimillisistä aseista ja ajatellaan, että
siinä sodassa tapettiin noin 300 000—400 000
ihmistä ja suurin osa aseista oli hyvin epätas-
mällisia, suurista pommikoneista päästettyjä pom-
mimattoja, jotka tappoivat kaiken altaan, niin
tämmöinen puhe täsmäaseista ja inhimillisistä
aseista on kyllä erittäin kummallista.

Mitä tulee itse tähän asiaan, niin on aivan
pysyvästi ja selvästi osoitettu, että ne, jotka nyt
kärsivät tilanteesta ja boikotista, ovat nimen-
omaan Irakissa siviiliväestö ja etenkin lapset,
jotka eivät saa lääkkeitä eikä perushuoltoa, jota
tarvitsisivat. Se on hyvin hankala tilanne. Täytyy
myöntää, että Saddam Hussein ei suostu myy-
mään öljyään. Se on hyvin hankala tilanne,

mutta kyllä minun mielestäni tämmöisessä tilan-
teessa humanitääristen näkökohtien pitäisi sää-
tää kansainvälistä toimintaa ja kannanottoja
tässä asiassa eikä tämmöinen juupas — eipäs-
väittäely sodan oikeutuksesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja
asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

12) Valtioneuvoston päätös 15 päivältä huhtikuuta 1992 sokerin tuontimaksun väliaikaisesta muutta- misesta (VNP 1)

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mu-
kaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Sasi: Arvoisa herra puhemies! Edus-
kunnan valitsijamiehille ilmoitetaan, että valitsi-
jamiesten kokous pidetään tiistaina 12 päivänä
toukokuuta kello 13.30 suuren valiokunnan ko-
koushuoneessa. Kokouksessa suoritetaan Kan-
saneläkelaitoksen valtuutettujen täydennysvaali.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdo-
tuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

13) Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 1 (HE 31)

14) Talousvaliokunnan mietintö n:o 20 (HE 40)

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysis-
tunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

